

RUTA DELS INDIANS DE SANT ANDREU - BARCELONA

1

1. El Carrer Manigua

Si hem arribat al barri dels indians amb metro -línia 5, o blava- sortirem de l'estació del Congrés al carrer Garcilaso, des del qual caminant uns metres ens situem al carrer Manigua. Al voltant del carrer de Garcilaso s'hi van construir els primers edificis del barri, residències d'estiueig la majoria, i hi va néixer una gran vida associativa, amb moltes representacions teatrals fins a l'esclat de la Guerra Civil. Pel que fa al carrer de Manigua pren el seu nom d'aquest tipus de vegetació tropical i pantanosa característica dels boscos de Cuba, que tant devien enyorar els fundadors del barri. Baixem pel carrer de Pinar del Río fins a la cruïlla d'aquest carrer amb el de Puerto Príncipe (antic nom de l'actual ciutat de Camagüey, centre neuràlgic del transport ferroviari de l'illa antillana).

2. La Villa Rosa o Villa Jazmines

L'antiga Villa Jazmines, és una torre d'estil colonial amb jardí de palmeres de l'arquitecte Ferran Tarragó (1920), ubicada al sector del barri dels indians de Can Berdura. El seu propietari era José Racionero Torres. També és coneguda com a Torre Rosa per la cocteleria que allotja des del 1987. Abans havia estat l'escola Fertón. Fent veïnatge amb aquesta única torre supervivent havien existit altres edificacions senyorials com Can Biosca, de Domènec Biosca i Galcerán; la torre de l'Italià, de Reinaldo Balanzasca, al carrer Jordi de Sant Jori; i la Gallinaire, de Carmen Palomé, empresària d'aviram, al carrer de Francesc Tàrrega, abans carrer de Cuba. Francesc Tàrrega, 22.

2

4

4. La Plaça del Rom Cremat

L'angle més tancat de la placeta dóna al carrer Jordi de Sant Jordi que antigament es deia carrer de l'Havana, capital de l'illa de Cuba. Fent cantonada amb l'esmentat carrer, i els de Pinar del Río i Concepció Arenal hi trobem la plaça del Rom Cremat, que agafa el seu nom de l'antiga tradició marinera de flamejar el rom barrejat amb café (en gra i en infusió), canyella, sucre i pell de llimona, mentre es canten havaneres.

5

3. La Placeta dels Indians

Seguim baixant pel carrer de Pinar del Río, nom de la província més occidental de l'illa de Cuba, que es caracteritza per la bellesa natural del seu paisatge i per ser el centre de la zona tabaquera. A l'alçada del carrer de Matanzas, ciutat del nord de l'Havana coneguda per la seva gran activitat cultural i per ser destí de molts emigrants catalans, especialment de Vilanova i la Geltrú, ciutat amb la qual està agermanada, girem cap al carrer de Garcilaso fins a la placeta dels Indians. Aquesta plaça triangular és la seu de moltes de les activitats de la festa Major dels Indians, i també compta amb una sortida de la parada de metro de Congrés.

3

5. La Plaça de les Havaneres

Seguint per l'antic carrer de l'Havana arribem a la plaça de les Havaneres, on durant la festa major dels Indians es canten aquest tipus de cançons arribades de l'antiga colònia de Cuba. Una d'elles, anomenada "Els Indians" diu així: "van tornar a Barcelona/ gent que a Cuba se'n va anar/ l'enyor de la seva terra/ costa molt d'apaivagar./ I la gent que els abraçava/ els volgueren distingir/ amb el nom d'aquella terra/ que amb amor els acollí."

El barri dels Indians es troba al districte de Sant Andreu, i té el seu nucli històric delimitat pels carrers de Manigua, Felip II, Cienfuegos, Olesa, Concepció Arenal, i passeig Maragall. La tradició oral assegura que l'any 1903, l'indià Francesc, "Panxo", Subirats (1843-1913), agent de canvi i borsa, va comprar els terrenys de l'actual barri amb dos potentats socis: Dídac Frau Mayans, també corredor de borsa, i Josep Trius, empresari teatral i regidor de l'Ajuntament de Barcelona. Tots tres van urbanitzar un entramat de carrers als quals van batejar amb topònims de Cuba, recordatori del paradís perdut que sempre evocava l'indià Subirats. Són els carrers de Manigua, Cuba (avui Francesc Tàrraga), Puerto Príncipe i Matanzas, L'Havana (avui Jordi de Sant Jordi), Pinar del Río i Cienfuegos. Els socis de Panxo Subirats van fer-se construir les torres de Can Frau i Can Trius i la seva vídua, Carme Escoté, va construir la "Villa Carmen". Totes tres estan desaparegudes, però al seu voltant es va articular un barri residencial, al qual es creu que van acudir nous indians que van construir residències que reflectissin la fortuna aconseguida a ultramar. Alguns d'aquests empenedors van triar com a lloc de residència uns terrenys aleshores despoblats del districte de Sant Andreu, que no van trigar a ser coneguts com "el barri dels Indians". L'any 1952, arran del XXXV Congrés Eucarístic Internacional de Barcelona es va urbanitzar la part del Congrés. El barri de Congrés-Indians avui té 14.000 habitants i va aconseguir que l'Ajuntament li atorgués oficialment aquest nom l'any 2006. L'Associació de Festes de l'Antic Barri dels Indians és l'encarregada de la Festa Major dels Indians la segona quinzena de setembre.

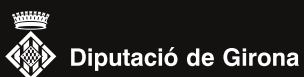
ITINERARI CULTURAL DEL CONSELL D'EUROPA

Un projecte de cooperació en l'àmbit del patrimoni cultural, educatiu i turístic d'Europa, orientat a l'elaboració i promoció d'un o diversos itineraris basats en una ruta històrica, un concepte cultural, una figura o fenomen amb una importància transnacional i significat per a l'enteniment i el respecte dels valors comuns europeus. Pot ser una ruta física o una xarxa d'enclavaments patrimonials. Un total de 33 Itineraris culturals, dedicats a diversos temes del patrimoni cultural (arquitectura, art, prehistòria, personatges històrics, rutes religioses, cultures tradicionals...) posseeixen actualment aquest esment del Consell d'Europa.

c/ Bonaventura Carreras, 11
17255 Begur (Girona)

615 13 54 43
info@municipisindians.cat
www.municipisindians.cat

RUTA DELS INDIANS DE SANT ANDREU BARCELONA

QUI SOM

La **Xarxa de Municipis Indians** neix amb la finalitat d'investigar, identificar i difondre el patrimoni material i immaterial dels indians a Catalunya. Amb aquest propòsit oferim un seguit de rutes que podreu dur a terme a cadascun dels municipis que integren aquesta entitat.

A més, volem desenvolupar un projecte comú, que permeti crear **instruments que impulsin el coneixement de la història i cultura compartida entre els municipis**; i amb el continent americà. I que ajudi a contribuir a la recuperació, conservació i difusió del llegat indià dels municipis que integren la Xarxa.

Formen part de la Xarxa els municipis catalans amb tradició indiana i que compleixin els següents requisits mínims: que existeixi justificació històrica, presència d'elements materials i capacitat d'organització del municipi.

Formen part de la Xarxa els següents municipis:

- Arenys de Mar
- Begur
- Blanes
- Calonge-Sant Antoni
- Districte Sant Andreu - BCN
- Lloret de Mar
- Palafrugell
- Sant Pere de Ribes
- Sitges
- Torredembarra
- Tossa de Mar
- Consorci de PT Costa del Maresme

